

Föreskrifter om ändring i Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC) föreskrifter och allmänna råd (STAFS 2007:13) om ackreditering av organ som certifierar ledningssystem;

beslutade den 8 september 2008.

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC) föreskriver följande med stöd av 9 § förordningen (2005:894) om teknisk kontroll i fråga om SWEDAC:s föreskrifter och allmänna råd (STAFS 2007:13) om ackreditering av organ som certifierar ledningssystem

dels att sista stycket i 1 § skall upphöra att gälla,

dels att 2, 4, 5, 6 och 15 §§ skall ha följande lydelse,

dels att *bilaga 1* och *bilaga 2* till föreskrifterna skall ha följande lydelse,

dels att allmänna råden till 1 §, 3-6 §§ och 8 § skall ha följande lydelse.

1 § Dessa föreskrifter tillämpas på organ som är eller ansöker om att bli ackrediterade av SWEDAC för certifiering av ledningssystem för

1. arbetsmiljö,
2. energi,
3. informationssäkerhet,
4. kvalitet,
5. livsmedelssäkerhet, och
6. miljö.

Föreskrifterna är ett komplement till SWEDAC:s föreskrifter (STAFS 2007:7) och allmänna råd om ackreditering.

För vissa områden har föreskrivande myndigheter eller SWEDAC i samråd med föreskrivande myndigheter utfärdat mer detaljerade särskilda föreskrifter som kompletterar dessa föreskrifter.

2 § I dessa föreskrifter gäller de definitioner som anges i

1. standarden ISO/IEC 17021:2006 - *Conformity assessment – Requirements for bodies providing audit and certification of management systems*,
2. standarden ISO/IEC 27006:2007 - *Information technology - Security techniques - Requirements for bodies providing audit and certification of information security management systems*, och

3. tekniska specifikationen ISO/TS 22003:2007 – *Food safety management systems – Requirements for bodies providing audit and certification of food safety management systems.*

4 § Ackrediterade certifieringsorgan som certifierar ledningssystem för informations-säkerhet skall uppfylla kraven i standarderna ISO/IEC 17021:2006 och ISO/IEC 27006:2007.

5 § Ackrediterade certifieringsorgan som certifierar ledningssystem för livsmedels-säkerhet skall uppfylla kraven i standarden ISO/IEC 17021:2006 och tekniska specifikationen ISO/TS 22003:2007.

6 § Ackrediterade certifieringsorgan som certifierar ledningssystem skall även uppfylla kraven i riktlinjer, om tillämpning av ovan nämnda standarder och tekniska specifikationer, som publicerats av European co-operation for Accreditation (EA) och International Accreditation Forum (IAF). En lista över riktlinjer, som är obligatoriska att uppfylla, finns i *bilaga 1* till dessa föreskrifter.

15 § Ett ackrediterat certifieringsorgan skall säkerställa att den organisation som ansöker om certifiering har en dokumenterad arbetsmiljöpolicy samt en dokumentationsnivå vad avser styrande och redovisande dokument som är tillräcklig för att verifiera överensstämmelse med aktuell kravspecifikation.

Certifieringsorganet skall även säkerställa att organisationen upprätthåller skriftliga rutiner för styrning och hantering av styrande och redovisande dokument.

Skriftlig dokumentation av arbetsmiljöpolicy, rutiner, uppgiftsfördelning och uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet skall finnas även om antal arbetstagare är färre än tio.

Denna författning träder i kraft den 15 september 2008, då styrelsens föreskrifter (STAFS 2005:13) för certifieringsorgan som certifierar ledningssystem mot Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2001:1) om systematiskt arbetsmiljöarbete skall upphöra att gälla.

På SWEDAC:s vägnar

HANS-ERIC HOLMQVIST

Roland Jonsson

**För ackrediterade certifieringsorgan som certifierar ledningssystem
gäller följande EA- och IAF-dokument**

1. IAF GD 2:2005 – *IAF Guidance on the Application of ISO/IEC Guide 62:1996 General Requirements for Bodies Operating Assessment and Certification/ registration of Quality Systems,*
2. EA-6/02:2007 - *EA Guidelines on the use of EN 45011 and ISO/IEC 17021 for certification to EN ISO 3834, rev 1,*
3. IAF GD 6:2006 – *IAF Guidance on the Application of ISO/IEC Guide 66 General Requirements for Bodies Operating Assessment and Certification/ registration of Environmental Management System,*
4. EA-7/04:2007 – *Legal Compliance as a part of Accredited ISO 14001:2004 certification,*
5. IAF MD 1:2007 – *IAF Mandatory Document for the Certification of Multiple Sites Based on Sampling,*
6. IAF MD 2:2007 – *IAF Mandatory Document for the Transfer of Accredited Certification of Management Systems,*
7. IAF MD 3:2008 – *IAF Mandatory Document for Advanced Surveillance and Recertification Procedures, och*
8. IAF MD 4:2008 – *IAF Mandatory Document for the use of Computer Assisted Auditing Techniques (“CAAT”) for Accredited Certification of Management Systems.*

Tabell 1. Branscher där branschspecifika miljökunskaper bedöms vara nödvändiga

SNI/NACE kod	Bransch	Kod enligt IAF GD 2 annex 1 ¹
A 01	Jordbruk och jakt samt service i anslutning härtill	01
A 02	Skogsbruk	01
A 03	Fiske och vattenbruk	01
B 05	Kolutvinning	02
B 06	Utvinning av råpetroleum och naturgas	02
B 07	Utvinning av metallmalmer	02
B 08	Annan utvinning av mineral	02
C 10	Livsmedelsframställning	03
C 11	Framställning av drycker	03
C 12	Tobaksvarutillverkning	03
C 15.11	Garvning och annan läderberedning; pälsberedning	05
C 16.1	Sågning och hyvling av trä	06
C 17	Pappers- och pappersvarutillverkning	07
C 19	Tillverkning av stenkolsprodukter och raffinerade petroleumprodukter	10
C 24.46	Kärnbränsle	11
C 20	Tillverkning av kemikalier och kemiska produkter	12
C 21	Tillverkning av farmaceutiska basprodukter och läkemedel	13
C 22	Tillverkning av gummi- och plastvaror	14
C 23.1-4, C 23.7-9	Tillverkning av icke-metalliska mineraliska produkter (ej cement, kalk, gips samt varor därav)	15
C 23.5-6	Tillverkning av cement, kalk, gips samt varor därav	16
C 24 exkl 24.46	Stål- och metallframställning	17
C 29	Tillverkning av motorfordon, släpfordon och påhängsvagnar	22
D 35.1	Elförsörjning (elverk)	25
D 35.2	Gasförsörjning (gasverk)	26
D 35.3, E 36	Vattenförsörjning	27
E 37	Avloppsrening	39, del av
E 38.3	Återvinning	24
E 39	Sanering, efterbehandling av jord och vatten samt annan verksamhet för föroreningsbekämpning	39, del av
F 41	Byggande av hus	28
F 42	Anläggningsarbeten	28
F 43	Specialiserad bygg- och anläggningsverksamhet	28
H 49	Landtransport; transport i rörsystem	31
H 50	Sjötransport	31
H 51	Lufttransport	31
Q 86	Hälso- och sjukvård	38

Kommentar till tabell 1: Med branschspecifika miljökunskaper menas t.ex. en djupare kännedom om de industriella processerna och vilka miljöaspekter som dessa kan ge upphov till jämte kunskap om olika tekniska lösningar och om miljölagstiftningen som reglerar området på föreskriftsnivå.

¹IAF GD 2:2005 – IAF Guidance on the Application of ISO/IEC Guide 62:1996 General Requirements for Bodies Operating Assessment and Certification/ registration of Quality Systems.

Tabell 2. Branscher där branschspecifika kunskaper om energifrågor bedöms vara nödvändiga

SNI/NACE kod	Bransch	Kod enligt IAF GD2 annex 1 ¹
B 07	Utvinning av metallmalmer	02
C 17	Pappers- och pappersvarutillverkning	07
C 19	Tillverkning av stenkolsprodukter och raffinerade petroleumprodukter	10
C 24.46	Kärnbränsle	11
C 20	Tillverkning av kemikalier och kemiska produkter	12
C 21	Tillverkning av farmaceutiska basprodukter och läkemedel	13
C 24 exkl 24.46	Stål- och metallframställning	17

Kommentar till tabell 2: Med branschspecifika kunskaper om energifrågor menas t.ex. en djupare kännedom om de industriella processerna och vilka energiaspekter som dessa kan ge upphov till jämte kunskap om olika energibesparande tekniska lösningar.

Allmänna råd

Allmänna råd är sådana generella rekommendationer om tillämpningen av en författning som anger hur någon kan eller bör handla i ett visst hänseende (1 § författningssamlingsförordningen [1976:725]).

Råd till 1 §

Certifiering av verksamhet utifrån Arbetsmiljöverkets föreskrifter AFS 2001:01 om systematiskt arbetsmiljöarbete innebär inte att Arbetsmiljöverkets tillsyn inskränks i något avseende. Arbetsmiljöverket kan utöva tillsyn och vid behov vidta sanktioner och andra åtgärder mot en organisation även efter det att dess verksamhet certifierats.

Råd till 3-6 §§

Riktlinjer om tillämpning av standarderna för respektive område

Aktuella versioner av riktlinjerna kan hämtas från EA:s webbplats <www.european-accreditation.org>, IAF:s webbplats <www.iaf.nu> och finns även tillgängliga på SWEDAC:s webbplats <www.swedac.se>.

Vid användning av standarder och riktlinjer för certifiering inom områdena arbetsmiljö, energi och livsmedelssäkerhet anpassas nomenklaturen till den för området relevanta.

Hänvisningen till avsnitt i standarden ISO/IEC 17021:2006

Certifieringspersonal (avsnitt 7.2)

Speciella kunskaper och färdigheter hos revisorer som reviderar ledningssystem för arbetsmiljö

Revisorer som reviderar ledningssystem för arbetsmiljö bör ha kunskaper och färdigheter inom nedan nämnda områden.

1. Metoder för att utvärdera arbetsmiljöförhållanden för att göra det möjligt för revisorn att granska ledningssystemet för arbetsmiljö och att formulera lämpliga revisionsiakttagelser och slutsatser. Kunskaper och färdigheter inom detta område bör täcka

- a) terminologi som rör arbetsmiljö,
- b) mätmetoder, och
- c) enkäter samt andra utvärderingsverktyg.

2. Kunskaper i riskanalys och riskvärdering för att göra det möjligt för revisorn att ställa relevanta frågor och värdera företagets insatser på detta område.

3. Kunskaper inom områdena olycksrisker, psykiska och sociala aspekter på arbetsmiljön, belastningsergonomi, kemiska arbetsmiljöfaktorer, fysikaliska arbetsmiljöfaktorer, termiskt klimat samt biologiska faktorer. Kunskaper om vid vilka nivåer eller vid vilken omfattning som en arbetsmiljöfaktor kan vara skadlig för människan.

Planering av revisioner (avsnitt 9.1)

Vid planering av uppdrag bör certifieringsorganets rutiner för mandagsberäkning följa riktlinjerna i tillämpliga vägledningsdokument från EA och IAF.

Då revision av två ledningssystem samordnas kan revisionstiden (totala antalet revisionsdagar) minskas med högst 30 % av revisionstiden för aktiviteten med det lägsta antalet rekommenderade mandagar. Om fler än två ledningssystem ingår i revisionen kan samma princip tillämpas på de tillkommande ledningssystemen. Reduktionen fördelas därefter mellan systemen på lämpligt sätt. En förutsättning är att ledningssystemen är integrerade och att planeringen av revisionen tar hänsyn till en effektiv användning av revisionstiden.

Speciella hänsynstaganden för revisioner av ledningssystem för arbetsmiljö

I vägledningsdokumenten från EA och IAF bedöms antalet mandagar bland annat utifrån antalet anställda och verksamhetens komplexitet. Synsättet kan överföras till ledningssystem för arbetsmiljö. För att kunna avgöra en verksamhets komplexitet ur arbetsmiljösynpunkt krävs specifik arbetsmiljökunskap och kunskap om regelverket inom arbetsmiljöområdet.

Följande faktorer kräver utökning av tiden för revisioner:

1. verksamheten innefattar många olika personalkategorier eller organisatoriska nivåer, eller
2. verksamheten är komplex ur arbetsmiljösynpunkt med många olika riskmoment och berörs av många olika föreskrifter från Arbetsmiljöverket och andra myndigheter.

Vid revision av "multisite" verksamhet bör certifieringsorganet först ta del av och granska riskbedömningar från samtliga enheter jämte protokollen från organisationens interna revisioner innan ställning tas till huruvida "sampling" kan tillämpas och vilket urval som i så fall skall göras. "Multisite" och "sampling" beskrivs utförligt i respektive i vägledningsdokument.

Bestämning av tidsperiod och form för förvaring av dokument kan baseras på en riskbedömning som gjorts utifrån verksamhetens art och behov samt eventuella myndighetskrav.

Certifieringsorganet bör analysera hur regler i olika författningar som rör sekretess och skydd för personlig integritet vid behandling av personuppgifter påverkar den egna verksamheten samt utifrån detta vidta lämpliga åtgärder.

Endast om det i lag, förordning eller myndighetsföreskrifter finns skyldighet för ett certifieringsorgan att lämna ut uppgifter får avsteg från uppdragsgivarens önskemål om sekretess göras.

För revisioner av energiledningssystem i kombination med miljöledningssystem gäller följande

Då revisionen omfattar både ledningssystem för miljö och energi görs först en beräkning utifrån behovet för miljöledning och därefter görs ett tillägg för energiledning. Det är inte troligt att detta tillägg underskrider 30 % av tiden för revision av miljöledning. Beräkningen och skälen till gjorda val dokumenteras.

För revisioner av ledningssystem för informationssäkerhet gäller följande

Certifieringsorganet bör ha tillgång till "Uttalande om tillämplighet" (Statement of Applicability). Denna beskrivning bör minst innehålla:

1. en sammanställning av samtliga kravelement vilka är relevanta och tillämpliga på organisationens ledningssystem för informationssäkerhet, och
2. en summering av den riskbedömning vilken ligger till grund för uttalandet om tillämplighet.

Hantering av avvikelser (avsnitt 9.1)

För certifiering av ledningssystem för arbetsmiljö gäller följande

Oavsett de antal klasser på avvikelser som certifieringsorganet tillämpar bör en klass vara relaterad till avvikelser där det föreligger en uppenbar och omedelbar fara för hälsa och/eller säkerhet. Dessa avvikelser bör hanteras enligt följande:

1. revisionsledaren informerar kundens företagsledning om avvikelserna och rekommenderar att verksamheten inom det berörda området avbryts samt att organisationen om så fordras kontaktar berörd tillsynsmyndighet, och
2. certifieringsorganet bör inom en vecka verifiera eller begära att få verifikation att berörd tillsynsmyndighet godtagit organisationens åtgärder.

Vid certifieringsrevision bör inte certifikat ställas ut innan godtagbara åtgärder vidtagits. Vid periodiska revisioner bör avvikelser normalt vara åtgärdade enligt certifieringsorganets rutiner eller senast före nästa periodiska revision.

Då det av rimliga skäl inte är möjligt att åtgärda en avvikelse enligt ovan, bör en åtgärdsplan med detaljerad tidsplan redovisas för certifieringsorganet. Vid periodisk revision verifierar certifieringsorganet överensstämmelse mot accepterad åtgärdsplan och tidsplan.

Råd till 7 §

Kravspecifikation bör i första hand vara nationell eller internationell standard. Används annan kravspecifikation bör den ha utarbetats i samråd med övriga intressenter. Sådan annan kravspecifikation bör ersättas med nationell eller internationell standard så snart en sådan standard finns tillgänglig.

Att en kravspecifikation skall vara entydig innebär att den skall vara så detaljerad och klart utformad att det finns förutsättningar för att två certifieringsorgan, oberoende av varandra, kommer fram till samma resultat. De kravspecifikationer som SWEDAC bedömt uppfyller kraven finns förtecknade på SWEDAC:s webbplats <www.swedac.se>.

Tillämpningsdokumenten kan vara utfärdade av föreskrivande myndigheter och finns tillgängliga på SWEDAC:s webbplats <www.swedac.se>.

Råd till 8 §

Akreditering för en bransch innebär att certifieringsorganet på ledningsnivå har bedömts ha nödvändig kunskap för att värdera kompetensbehovet för revision inom branschen och sätta samman lämpliga revisionslag. Dessutom har man bedömts vara kompetent att administrera certifieringsförfarandet och fatta korrekta beslut om certifiering.

Certifieringsorganet har vidare bedömts ha tillgång till revisionspersonal med tillräcklig kompetens att utföra revisioner inom huvuddelen av de verksamheter som faller inom branschen. Det är alltid certifieringsorganets skyldighet att själv värdera sina förutsättningar att genomföra certifiering av en verksamhet utifrån de förutsättningar som gäller i varje enskilt fall.

För certifiering av ledningssystem för arbetsmiljö gäller följande

Kompetensområden i form av branscher bör väljas så att de återspeglar de för branschen viktiga processerna och arbetsmiljöriskerna. Normalt används en indelning enligt Standard för näringsgrensindelning 2007 (SNI 2007), NACE koder eller koder enligt IAF GD 2:2005 – *IAF Guidance on the Application of ISO/IEC Guide 62:1996 General Requirements for Bodies Operating Assessment and Certification/ registration of Quality Systems* (IAF GD 2:2005).

För certifiering av energiledningssystem gäller följande

Kompetensområden i form av branscher bör väljas ut så att de återspeglar de för branschen viktiga processerna och energiaspekterna. Normalt används en indelning enligt SNI 2007, NACE koder eller koder enligt IAF GD 2:2005.

Den kompetens som generellt fordras för att genomföra revision av ett energiledningssystem beskrivs i tillämpningsdokument till standarden. För de flesta branscher sker en stor del av energiförbrukningen inte i själva huvudprocessen. Huvuddelen av energin går i stället till byggnadens energiförbrukande system (t.ex. ventilation, belysning) och till produktionens hjälpsystem (t.ex. pumpar och tryckluft) samt transporter. För dessa områden är ofta energiaspekterna av samma art oavsett bransch. Några branscher skiljer sig dock från de övriga genom att en stor del av deras energiförbrukning går till processen samt att de har komplicerade energiförbrukande processer. Vid revision av dessa branscher, som listas enligt indelningen i SNI 2007, NACE koder eller koder enligt IAF GD 2:2005 i bilaga 2, tabell 2, bedöms branschspecifika kunskaper om energi vara nödvändiga.

För certifiering av ledningssystem för informationssäkerhet gäller följande

Kompetensområden i form av branscher bör väljas så att de återspeglar de för branschen viktiga processerna och riskområdena (se standarden ISO/IEC 27006:2007, annex A). Normalt används en indelning enligt SNI 2007, NACE koder eller koder enligt IAF GD 2:2005.

För certifiering av ledningssystem för livsmedelssäkerhet gäller följande

Kompetensområden i form av branscher bör väljas så att de återspeglar de för branschen viktiga produktionsområdena och produkterna (se tekniska specifikationen ISO/TC 22003:2007, annex A).

För certifiering av ledningssystem för kvalitet gäller följande

Kompetensområden i form av branscher bör väljas så att de återspeglar de för branschen viktiga processerna och produkterna. Normalt används en indelning enligt SNI 2007, NACE koder eller koder enligt IAF GD 2:2005.

För certifiering av miljöledningssystem gäller följande

Kompetensområden i form av branscher bör väljas ut så att de återspeglar de för branschen viktiga processerna och miljöaspekterna respektive energiaspekterna. Normalt används en indelning enligt SNI 2007, NACE koder eller koder enligt IAF GD 2:2005.

Generellt gäller att det fordras en bred kompetens inom miljöfrågor, revisionserfarenhet, kunskap om miljölagstiftning och kunskap om miljöledningssystem för att utföra revision och certifiering på miljöområdet. För vissa branscher fordras därutöver specifikt branschkunskande. Sådana branscher, enligt indelningen i SNI 2007, NACE koder eller koder enligt IAF GD 2:2005 där branschspecifika miljökunskaper bedöms vara nödvändiga, anges i bilaga 2, tabell 1.

Råd till 9 §

SWEDAC:s utvärdering vid ackreditering och tillsyn omfattar, vad gäller certifieringsuppdrag inom ackrediteringen, all verksamhet som berör uppdragen såsom kontraktsgenomgång, eventuell förrevision, certifieringsrevision steg 1 och 2, beslut, utfärdande av certifikat och den uppföljande verksamheten.

Certifieringsorganet bör i samband med ansökan och senast två månader före utsatt revisionstidpunkt ange vilka certifieringsuppdrag som är inplanerade.

För att ge SWEDAC möjlighet att som del av sin utvärdering inför ackreditering och vid tillsyn delta som observatör vid revisioner bör certifieringsorganet säkerställa gentemot sina kunder att SWEDAC ges denna möjlighet. Vidare bör SWEDAC i förväg ges möjlighet att få ta del av relevant information. Certifieringsorganet bör, före tecknande av avtal om uppdrag, säkerställa att uppdragsgivaren är införstådd med dessa villkor.

Råd till 15 §

Ledningssystem för arbetsmiljö kan vara integrerat med motsvarande ledningssystem för t.ex. kvalitet och miljö men inget krav ställs på att organisationen är certifierad inom något av dessa områden. En eventuell certifiering av ledningssystem för arbetsmiljö på fartyg eller rederi får inte komma i konflikt med redan existerande ledningssystem såsom International Safety Management (ISM) koden. ISM-koden är reglerad genom Sjöfartsverkets föreskrifter (SJÖFS 2002:8) om rederiers och fartygs säkerhetsorganisation.

Råd till 18 §

Exempel på sådana omständigheter som avses i 18 § kan vara brott mot miljö- eller arbetsmiljölagstiftning och ekonomiska oegentligheter hos en organisation som har ett certifierat ledningssystem för kvalitet.

I den inledande fasen av certifieringsprocessen och vid tillsyn bör en fråga om myndighetsingripanden och förelägganden ställas till organisationen. Det ackrediterade certifieringsorganet bör även beakta uppgifter från externa källor. Rutiner för sådan bedömning bör finnas i certifieringsorganets kvalitetssystem och villkor för bedömningen bör finnas i avtal mellan certifieringsorganet och den certifierade organisationen.